

Sygn. akt I KZ 40/22

POSTANOWIENIE

Dnia 29 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Błaszczyk

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 29 czerwca 2022 r.,
w sprawie z zażalenia Prokuratora Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko
Narodowi Polskiemu w W. na postanowienie Sądu Okręgowego w W. z dnia 22
marca 2022 r., sygn. akt So (...) w sprawie zasądzenia od Skarbu Państwa
kosztów procesu,

p o s t a n o w i ł :

**zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że obniżyć
opłatę z tytułu zwrotu wydatków poniesionych przez gen. dyw. w
st. spocz. A. W. z tytułu ustanowienia w sprawie jednego obrońcy
z wyboru w postępowaniu karnym zakończonym prawomocnym
wyrokiem Wojskowego Sądu Okręgowego w W. z dnia 9 grudnia
2020 r., sygn. akt So (...) do kwoty 20.000 (dwudziestu tysięcy)
złotych.**

UZASADNIENIE

W dniu 20 września 2021 r. oraz 28 lutego 2022 r., w związku z
prawomocnym uniewinnieniem gen. dyw. w st. spocz. A. W., jego obrońca adw. M.
H., skierował wnioski o zwrot kosztów obrony na rzecz jego mandanta, do
Wojskowego Sądu Okręgowego w W. We wnioskach domagał się zasądzenia od

Skarbu Państwa zwrotu kosztów obrony według norm przepisanych - bez sprecyzowania ich konkretnej wysokości. Do wniosku nie została załączona faktura, ani oświadczenie o wysokości kosztów obciążających stronę z tytułu wynagrodzenia adwokata, wskazujące na poniesienie przez A. W. określonych kosztów obrony.

Postanowieniem z dnia 22 marca 2022 r. Wojskowy Sąd Okręgowy w W. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz A. W. kwotę 33. 120,00 zł tytułem zwrotu wydatków poniesionych z tytułu ustanowienia w sprawie jednego obrońcy z wyboru w postępowaniu karnym zakończonym prawomocnym wyrokiem Wojskowego Sądu Okręgowego w W. z dnia 9 grudnia 2020 r. (sygn. So (...)). Wobec nie podania wysokości kwoty żądanej od Skarbu Państwa ani nie przedstawienia przez wnioskodawcę umowy, ani oświadczenia o wysokości kosztów obciążających stronę z tytułu wynagrodzenia adwokata, Wojskowy Sąd Okręgowy w W. doszedł do przekonania, iż ustalenie wysokości kosztów obciążających Skarb Państwa, zgodnie z § 16 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800), nie będzie rozwiązaniem trafnym, gdyż w ocenie Sądu, zaistniały określone w § 15 ust. 3 cytowanego rozporządzenia okoliczności przemawiające za innym ustaleniem tej należności. W uzasadnieniu orzeczenia podano, że za orzeczoną czterokrotnością stawki minimalnej przemawiają: 20 stawiennictw, istotny nakład pracy obrońcy w toku postępowania (udział obrońcy w często długotrwałych obszernych przesłuchaniach licznych świadków występujących w sprawie, potrzeba przygotowania się do owych długotrwałych czynności, a także szczególna specyfika sprawy A. W. dotycząca materii odbiegającej od typowych spraw karnych, wkład adw. M. H. w rozstrzygnięcie sprawy związany ze składanymi wnioskami dowodowymi, dodatkowy udział obrońcy w kilku posiedzeniach sądu w toku postępowania w sprawie w obu instancjach.

Zażalenie na to postanowienie złożył Prokurator Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w W. zarzucając:

1. obrazę prawa procesowego art. 94 § 1 pkt 4 k.p.k. oraz art. 424 § 1 pkt 2 k.p.k. mającą istotny wpływ na treść postanowienia polegającą na nie wskazaniu w postawie prawnej orzeczenia odpowiednich punktów

przywołanego § 15 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800), ani nie przywołaniu ich w wyjaśnieniu podstawy prawnej uzasadnienia orzeczenia, co w powiązaniu ze wskazaniem w uzasadnieniu postanowienia tylko częściowych przesłanek z poszczególnych przepisów § 15 ust 3 cytowanego rozporządzenia i połączeniu ich w kolejne nie ujęte w brzmieniu wspomnianych przepisów przesłanki, doprowadziło do niesłusznej oceny zaangażowania obrońcy podczas prowadzenia sprawy oraz dowolnego i niesłusznego podwyższenia zasądzonej kwoty według 4 krotności stawek minimalnych oraz uniemożliwia dokonanie właściwej oceny orzeczenia i miało wpływ na jego treść,

2. obrazę przepisów prawa procesowego art. 7 k.p.k. i art. 92 k.p.k. polegającą na pominięciu, wynikających z akt sprawy istotnych okoliczności faktycznych (jak objętość i stan skomplikowania sprawy oraz tego, że decydujące znaczenie dla jej rozstrzygnięcia miały nie okoliczności faktyczne i zaangażowanie stron w wyjaśnienie sprawy ale wyrażony w niniejszej sprawie pogląd prawny Sądu Najwyższego), co miało wpływ na treść orzeczenia oraz niesłuszne i dowolne podwyższenie zasądzonej kwoty zwrotów kosztów obrony według 4 krotności stawek minimalnych,
3. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mający wpływ na jego treść, przejawiający się w uznaniu, że wskazane w uzasadnieniu: 20 stawieniectw, istotny nakład pracy obrońcy w toku postępowania (udział obrońcy w często długotrwałych obszernych przesłuchaniach licznych świadków występujących w sprawie, potrzeba przygotowania się do owych długotrwałych czynności, a także szczególna specyfika sprawy gen. dyw. w st. spocz. A. W. dotycząca materii odbiegających od typowych spraw karnych, wkład adw. M. H. w rozstrzygnięcie sprawy związany ze składanymi wnioskami dowodowymi, dodatkowy udział obrońcy w kilku posiedzeniach sądu w toku postępowania w sprawie w obu instancjach, w sytuacji braku udokumentowania przez wnioskodawcę poniesionych kosztów obrony, miały uzasadniać zasądzenie kosztów od Skarbu Państwa na rzecz A. W. w wysokości 4 - krotność,

ustalonej według stawek minimalnych kwoty 8280 zł, podczas gdy charakter zaangażowania obrońcy w sprawie uzasadnia zasądzenie wnioskowanej kwoty w granicach stawek minimalnych.

Na podstawie art. 427 § 1 k.p.k. w zw. z art. 437 § 1 k.p.k. skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz gen. dyw. w st. spocz. A. W. sumy nie większej niż 1,5 – krotność, ustalonej według stawek minimalnych kwoty 8280 złotych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie prokuratora okazało się zasadne o tyle, że doprowadziło do zmiany zaskarżonego postanowienia i obniżenia kwoty zasądzonej opłaty do 20.000 złotych.

Jak słusznie dostrzega Sąd Okręgowy, wniosek obrońcy jest zasadny co do zasady. Zgodnie z art. 632 pkt 2 k.p.k. w razie uniewinnienia oskarżonego lub umorzenia prowadzonego przeciwko niemu postępowania koszty procesu, a więc i uzasadnione wydatki związane z ustanowieniem w sprawie jednego obrońcy, ponosi Skarb Państwa (art. 616 § 1 pkt 2 k.p.k.). Jeśli środek odwoławczy wniesiony przez oskarżyciela publicznego nie zostanie uwzględniony, kosztami procesu powinien być obciążony Skarb Państwa (art. 636 § 1 k.p.k.), a regułę tę stosuje się odpowiednio w postępowaniu kasacyjnym (art. 637a k.p.k.).

Przy ustalaniu należnej osobie uniewinnionej kwoty zwrotu wydatków z tytułu ustanowienia w sprawie jednego obrońcy, należy mieć na uwadze art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o advokaturze. Zgodnie z jego treścią opłaty za czynności adwokackie ustala umowa z klientem. Wnioskodawca nie przedstawił jednak takiej umowy, ani oświadczenia o wysokości kosztów obciążających stronę z tytułu wynagrodzenia adwokata, jak to przewiduje § 16 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2018 r., sygn. akt II KK 324/16, Legalis 2275117).

W tym stanie rzeczy, w myśl przytoczonego przepisu, wysokość należnej kwoty ustala się w wysokości odpowiadającej stawce minimalnej - chyba, że okoliczności określone w § 15 ust. 3 cytowanego rozporządzenia przemawiają za innym jej ustaleniem. Mając na uwadze z jednej strony fakt, że jak wskazał sam

wnioskodawca uczestniczył w 18 terminach rozpraw przed Wojskowym Sądem Okręgowym, w jednym terminie rozprawy apelacyjnej, a także w jednym terminie rozprawy kasacyjnej i obszerność materiału dowodowego zgromadzonego w przedmiotowej sprawie oraz nakład pracy adwokata, w tym czas poświęcony na przygotowanie do prowadzenia sprawy, Sąd Najwyższy uznał, że należna kwota powinna przekraczać w pewnym stopniu stawkę minimalną określoną w § 11 ust. 2 pkt 6 powołanego rozporządzenia i zasądził ją w wysokości wskazanej w części wstępnej. Jak słusznie podniósł prokurator, wniosek obrońcy nie zawierał żądania zasądzenia konkretnej kwoty, zaś zaangażowanie obrońcy w sprawę miało charakter standardowego i rzetelnego oraz należytego wykonywania swoich obowiązków. Dlatego też Sąd Najwyższy uznał, że na gruncie przedmiotowego postępowania zasadnym będzie zasądzenie od Skarbu Państwa kwoty 20.000 złotych jako odpowiadającej prawie dwu i półkrotności stawki minimalnej przewidzianej w cytowanym akcie prawnym (rozporządzeniu).

Mając powyższe na uwadze na podstawie art. 437 § 1 i § 2 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 2 i 3 k.p.k. orzeczono jak w części dyspozytywnej.